

N:o 52.

Af Herr Per Nilsson i Espö: Om ändring af § 3 i Kongl. stadgan den 18 Juni 1842, angående folkundervisningen i riket m. m.

Genom Kongl. Stadgan den 18 Juni 1842 angående folkundervisningen i riket m. m. § 3 är föreskrifvet, att kostnaden för byggnad och underhåll af folkskola skall utgöras af de inom folkskoledistriktet boende "efter de grunder, som inom orten följas i fråga om kyrkobyggnad" d. v. s., enligt Kongl. brefvet den 4 Maj 1759, efter oförmedlat mantal. I fråga om folkskolelärarynnes löneförmåner åter är genom Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd stadgadt att härför erforderliga afgifter skola utgå efter den för rösträtt i kyrkostämman bestämda grund, d. v. s. efter fyrktal. Antalet af de kommunens medlemmar, hvilka det enligt lag åligger att bygga och underhålla folkskolans hus, blifver således i regeln vida mindre än antalet af dem, som skola bidra till folkskolelärarynnes aflöning. Numera finnes nemligen inom nästan alla landtkommuner en mängd personer, hvilka ej ega i mantal satt jord, men det oakadt äro åsatta ett större eller mindre fyrktal och således väl pligtige att skatta till folkskolelärarynnes aflöning, men ej till byggnad och underhåll af folkskolehuset. Orättvisan af denna skilnad i skyldigheter kommunens medlemmar emellan är dock alldeles påtaglig. Rättigheter och skyldigheter böra svara mot hvarandra, är en gammal regel; då kommunens alla medlemmar af folkskolan draga samma nytta, böra de också alla i mån af sina tillgångar bidra till ej mindre folkskolehusets byggnad och underhåll, än till folkskolelärarynnes aflöning; oberoende af hvarifrån dessa

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 7 Häft. 1

tillgångar förskrifva sig, från jord eller från inkomst af kapital eller arbete, från i mantal satt eller icke satt jord o. s. v. Att förhållandet hittills ej varit sådant, kan ej förklaras på annat sätt, än af industriens och näringarnes jemförelsevis låga ståndpunkt på landsbygden den tid, då folkskoleväsendet i vårt land först organiserades, ett skäl som dock rumera förlorat all betydelse till följd af den starka utveckling i materielt hänseende, åt hvilken vårt land under senare tider haft att glädja sig. I praktiskt hänseende medför denna olika skattegrund dessutom en olägenhet, som, om också af jemförelsevis mindre betydelse, dock ej torde böra lemnas alldeles ur sigte vid frågans bedömande; den tvingar nemligen till en dubbel räkenskapsföring, en för byggnaden och underhållet af folkskolans hus, och en för folkskolelärarens aflöning, den förra byggd på det oförmedlade hemmantalet. Blifver deremot grunden för utdebiteringen af de medel, som erfordras för begge ändamålen en och samma, fyrktalet, så blifver också räkenskapen förenklad — enkel i stället för dubbel.

På grund af det anförda vågar jag ödmjukast föreslå, att Riksdagen behagade för sin del besluta, det punkten 2 af § 3 i Kongl. stadgan den 18 Juni 1842, angående folkundervisningen i riket m. m., skall erhålla följande förändrade lydelse:

“Kostnaden härtill skall, der ej annorlunda öfverenskommes, af alla inom distriktet boende utgöras efter fyrktalet, utan afseende etc.”

Stockholm den 28 Januari 1876.

Per Nilsson i Espö.
Malmöhus län.
